

Datum: 2025-08-13
Handläggare: Jerker Gustafsson
Diariernr: 2025.233 KS

Kommunstyrelsen

Svar på initiativärende till kommunstyrelsen gällande beslut om generell avvikelse från regler om dygnsvila

Ärendebeskrivning

Martin Lindberg (V) har den 7 april 2025 lämnat ett initiativärende till kommunstyrelsen gällande införandet av generell avvikelse från regler för dygnsvila för personlig assistans. I initiativärendet föreslås att:

- Kommunstyrelsen beslutar om generell avvikelse från de nya bestämmelserna om dygnsvila för assistansanvändare i vård- och omsorgsförvaltningen inom verksamheten personlig assistans.
- Kommunstyrelsen beslutar om generell avvikelse från bestämmelserna om dygnsvila för personliga assistenter i samband med assistansanvändares resor inom verksamheten personlig assistans.

Kommunstyrelsen beslutade den 5 maj 2025, § 87 att överlämna ärendet till kommunledningskontoret för beredning.

Förvaltningens yttrande

Huvudregeln är att alla medarbetare inom kommunal sektor ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, enligt nya bestämmelser som trädde i kraft den 1 oktober 2023 respektive den 1 februari 2024. Reglerna för dygnsvila grundas på EU-direktiv, lagstiftning och kollektivavtal. Det innebär att alla arbetspass ska vara följt av en period av dygnsvila. Det finns viss möjlighet till undantag från reglerna i Allmänna bestämmelser och denna möjlighet är mycket restriktiv och kan endast bli aktuell i verksamheter som har uppdrag att skydda liv, hälsa och säkerhet. Varje undantag förutsätter dessutom att det inte är möjligt att klara bemanningen på annat sätt. Utgångspunkt är att Alingsås kommun ska följa EU-direktiv, gällande lagstiftning och kollektivavtal.

Enligt Allmänna bestämmelser Bilaga J inom funktionshinderområdet har arbetsgivaren möjlighet att besluta om arbetspass som överstiger 20 timmar om det är nödvändigt för att säkerställa den enskildes rättigheter och friheter som följer av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Beslut om sådan avvikelse kan endast fattas då inga andra rimliga åtgärder står till buds. Exempelvis när den enskilde planerar en resa eller aktivitet där avlösning mellan arbetstagare inte är möjlig eller rimlig. Kommunstyrelsen har den 2 juni 2025, § 114 beslutat om generell avvikelse från dygnsvila inom funktionshinderområdet i Bilaga J i samband med resor.

Kommunledningskontoret gör i dialog med vård- och omsorgsförvaltningen bedömningen att det är problematiskt att fatta generella beslut om avvikelser från dygnsviloreglerna för samtliga medarbetare inom LSS-området och assistansberättigade. Varje enskilt ärende måste beaktas och i varje fall ska samtliga möjligheter att säkerställa bemanning utan att inskränka arbetstagares rätt till dygnsvila vara uttömda innan ett eventuellt beslut om avvikelse kan övervägas. Vidare ska de åtgärder som vidtagits för att efterleva dygnsviloregler redogöras för Centrala parter arbetstidnämnd.

Vid en jämförelse av andra kommuner inom området har kommunen en högre andel assistansärenden och en högre andel ärenden som följer Bilaga J, samt en högre andel avvikelser mot dygnsvila i förhållande till andel invånare och andel assistansärenden. Detta kan tyda på att assistansärenden med avvikelse mot dygnsvila inom kommunen redan ligger inom avtalets syfte och är tillräckligt omfattande med befintligt arbetssätt för hantering av avvikelser.

Ett beslut om avvikelser gäller under 12 månader och under denna tid ska det undersökas om det finns andra åtgärder som kan vidtas för att förlägga arbetstiden utan att tillämpa avvikelsen.

För att möta de enskildas behov och rätt till ett självständigt liv förordar vård- och omsorgsförvaltningen istället en möjlig avvikelse gällande dygnsvila för anställda inom personlig assistans primärt kopplat till följande specifika scenarier:

1. Vid helger, storhelger och semesterperioder då de enskilda inte har daglig verksamhet eller sysselsättning.
2. Vid sjukdom hos de enskilda då de behöver vara hemma från sin dagliga verksamhet eller sysselsättning.
3. Under kortare utredningsperiod vid enskilds förändrade mående som kan hänföras till schemaförutsättningar och personalbyten.
4. Vid sjukhusvistelse, i de fall de enskilda har en komplex diagnos som kräver ingående kunskap om både kommunikation och specifika beteenden vilket kräver närvaro av personliga assistenter.
5. I anslutning till APT och verksamhetsmöte, samt utbildningsdagar.

I de fall en avvikelse enligt ovanstående punkter ska beslutas ska det framgå att sedvanlig MBL-förhandling och en riskbedömning inför införande av avvikelsen ska ha genomförts.

Kommunledningskontoret gör en sammantagen bedömning att ovanstående kan ge en vägledning för beslut om möjlig avvikelse i det enskilda fallet.

Kommunledningskontoret anser däremot att generell avvikelse enligt initiativärendet inte är möjlig och att det behövs göras en bedömning i varje enskilt fall.

Ekonomisk bedömning

Förslaget att avslå initiativärendet innebär inga kostnader.

Förslaget om avvikelser gällande dygnsvila i de specifika scenarier vård- och omsorgsnämnden nämner, bedöms kunna finansieras inom befintlig ram.

Förslag till beslut

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Initiativärendet avslås.
2. Vård- och omsorgsnämnden får ansöka om avvikelse gällande dygnsvila för anställda inom personlig assistans primärt kopplat till följande specifika scenarier i enskilda fall då verksamheten kräver det:
  - Vid helger, storhelger och semesterperioder då de enskilda inte har daglig verksamhet eller sysselsättning.

- Vid sjukdom hos de enskilda då de behöver vara hemma från sin dagliga verksamhet eller sysselsättning.
- Under kortare utredningsperiod vid enskilds förändrade mående som kan hänföras till schemaförutsättningar och personalbyten.
- Vid sjukhusvistelse. I de fall de enskilda har en komplex diagnos som kräver ingående kunskap om både kommunikation och specifika beteenden vilket kräver närvaro av personliga assistenter.
- I anslutning till APT och verksamhetsmöte, samt utbildningsdagar.

Beslutet ska skickas till

Vård- och omsorgsnämnden

Jerker Gustafsson
Biträdande kommundirektör

Maria Wallmyr
HR-chef